

POSTANOWIENIE

Dnia 10 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Mirek

w sprawie **A.P.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

wniosku obrońcy skazanego o wyłączenie sędziego

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. i art. 42 § 1 k.p.k.,

postanowił

wyłączyć sędziów Sądu Najwyższego: Z.K., S.S. i A.B. od udziału w sprawie o sygn. akt III KK 482/24.

UZASADNIENIE

Przedstawienie powodów niniejszego rozstrzygnięcia wymaga zwrócenia uwagi na przebieg dotychczasowego postępowania w sprawie III KK 482/24, które zostało zainicjowane kasacją obrońcy skazanego A.P. Jedynym podniesionym w kasacji zarzutem było uchybienie z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. związane z udziałem w składzie Sądu pierwszej instancji i Sądu odwoławczego sędziów powołanych na ten urząd na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw.

Do rozpoznania tej kasacji została wyznaczona pierwotnie SSN M.B. Postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 12 listopada 2024 r., III KK 482/24, na wniosek obrońcy skazanego A.P. złożony w trybie art. 41 § 1 k.p.k., została ona wyłączona od udziału w jej rozpoznaniu.

Kolejno do rozpoznania tej sprawy wyznaczona została SSN A.D. Obrońca skazanego wystąpił z wnioskiem w trybie art. 41 § 1 k.p.k. o wyłączenie również tego sędziego.

Postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2025 r., III KK 482/24, wniosek ten nie został uwzględniony.

Pismem z dnia 16 czerwca 2025 r. obrońca skazanego, na podstawie art. 41 § 1 k.p.k., wniósł kolejny raz o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego A.D. od udziału w rozpoznaniu tej sprawy z uwagi na istnienie okoliczności mogących wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności tego sędziego.

Postanowieniem z dnia 23 lipca 2025 r. Sąd Najwyższy wyłączył SSN A.D. od udziału w rozpoznaniu sprawy.

Kolejno do rozpoznania tej sprawy wyznaczony został SSN Z.K. Obrońca skazanego wystąpił z wnioskiem w trybie art. 41 § 1 k.p.k. o wyłączenie również tego sędziego.

Postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2025 r., III KK 482/24, wniosek ten nie został uwzględniony.

Pismem z dnia 23 stycznia 2026 r. obrońca skazanego, na podstawie art. 41 § 1 k.p.k., wniósł o wyłączenie sędziów wyznaczonych do rozpoznania kasacji – Z.K., S.S. i A.B.

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

W przedstawionym wyżej stanie rzeczy wniosek o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego, których dotyczy ostatni wniosek obrońcy skazanego jest zasadny.

Nie wdając się w ocenę słuszności podniesionej we wniosku argumentacji dotyczącej konsekwencji udziału w procesie nominacyjnym sędziów Sądu Najwyższego i sędziów sądów powszechnych Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, gdyż nie jest to przedmiotem niniejszego incydentalnego postępowania, stwierdzić trzeba, że złożony wniosek

nie ma charakteru instrumentalnego, lecz stanowi konsekwentnie prowadzoną realizację procesowych uprawnień strony postępowania podbudowaną poglądami wyrażanymi w orzecznictwie Sądu Najwyższego, Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i motywowaną przekonaniem o wystąpieniu w sprawie sytuacji pozostającej w sprzeczności z zasadą *nemo iudex in causa sua*.

Zgodnie z art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Jak trafnie zauważono w dotyczącym tożsamej problematyki postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2025 r., V KK 579/24 „w orzecznictwie Sądu Najwyższego akcentowana jest konieczność zróżnicowania obiektywnej bezstronności sędziego i jego bezstronności w odbiorze zewnętrznym, przy czym co do odbioru zewnętrznego z reguły odwołać się można do oceny sytuacji dokonanej przez hipotetycznego, przeciętnie wykształconego, logicznie myślącego członka społeczeństwa, który nie jest osobiście zainteresowany wynikiem procesu. Wskazuje się, że instytucja wyłączenia sędziego w równej mierze służy zapewnieniu realnej bezstronności sądu, jak i umacnianiu autorytetu wymiaru sprawiedliwości przez usuwanie choćby pozorów braku bezstronności (por. np. uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 lipca 2004 r., sygn. akt. SK 19/02, OTK ZU 2004, nr 7/A, poz. 67). Znaczenie społecznej oceny bezstronności sędziego, a także wynikająca z tego perspektywa interpretacji podstaw wyłączenia sędziego, skutkuje tym, iż o potrzebie zastosowania instytucji wyłączenia nie może decydować jedynie zasadność *in casu* zarzutu będącego podstawą wniosku o wyłączenie, ale również ocena, czy dla postronnego obserwatora zachodzą, w realiach sprawy, wystarczające okoliczności które w odbiorze społecznym mogą budzić wątpliwości co do bezstronności sędziego (por. np. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 grudnia 2005 r., sygn. akt SK 53/04)”.

Poza sporem jest, że podnoszone w kasacji okoliczności dotyczące niezawisłości sędziego i niezależności sądu, powiązane ze sposobem powołania sędziów na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie ustawy

nowelizującej KRS, w takim samym stopniu odnoszą się do sędziów wymienionych w zarzucie kasacji, jak i sędziów objętych wnioskiem o wyłączenie. W takim układzie procesowym zachodzi identyczność sytuacji prawnej sędziów, których dotyczy zarzut kasacji, jak i sędziów, którzy mieliby tę kasację rozpoznać. Choć nie da się wykluczyć, że w takim wypadku rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego, orzekającego w składzie z udziałem sędziów objętych wnioskiem o wyłączenie byłoby obiektywne, to jednak samo orzekanie przez nich w takim układzie faktycznym, dla postronnego obserwatora, a także z punktu widzenia strony, naruszałoby zaufanie do wymiaru sprawiedliwości. Kierując się powyższym Sąd Najwyższy uwzględnił wniosek obrońcy skazanego, w tym także w odniesieniu do sędziego Sądu Najwyższego Z.K., co do którego wcześniej złożony wniosek, oparty na tych samych podstawach nie został uwzględniony. Brak takiego postąpienia pozbawiałby rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego spójności, a z punktu widzenia standardów procesu karnego, których utrzymaniu służy stosowanie przepisu art. 41 § 1 k.p.k. czyniłby je zupełnie niezrozumiałym, zarówno dla strony, jak i postronnego obserwatora. Trudno przecież pominąć, że w niniejszej sprawie Sąd Najwyższy wcześniej dwukrotnie orzekł o wyłączeniu sędziów Sądu Najwyższego znajdujących się takiej samej sytuacji prawnej jak sędziowie objęci wnioskiem o wyłączenie. Co więcej, w odniesieniu do sytuacji tożsamej z tą, w której Sąd Najwyższy, orzekając z udziałem sędziego Sądu Najwyższego powołanego na ten urząd w kwestionowanym w kasacji trybie, nie uwzględnił wniosku o wyłączenie SSN Z.K. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 23 lipca 2025 r. – przedstawiając obszerną argumentację, z którą strona mogła się zapoznać i nią kierować – uznał, iż nie stoi ona na przeszkodzie rozpoznaniu kolejnego wniosku o wyłączenie sędziego.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak na wstępie.

[WB]

[a.ł]

